

Előfizetési árak:

Égész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetői osztálya Budapest VII., Erzsébet körút 41. sz.

POLITIKAI HETILAP

Karácsony.

Az idők teljén testet öltött az örök, a megváltó Ige. A hinni vágyók hódolattal vették körül e napon, a Tagadás már akkor is gyűlöletet hintett utjába. Egyfelől ott állott mellette a véghetetlen szeretetbe vetett Hit, mely tisztít s fölemel a földről, hova annyi sár és szenny tapad. Ott állott mellette s kitarított rendületlenül, hogy nagy Mestere erkölcsi diadalában részesedjék. De ott állott a föld rögehez szegzett anyagi ember serege is, akik ellenséget láttak benne. Ezek is kísérték, hogy alacsony érdekeik megóvására elveiknek győzelmet követeljenek. És megindult a harc mindkét helyen, ott a szeretet, itt a gyűlölet fegyverével, de itt is, ott is az Isten nevével...

Minden igazságnak üldözés a bére, minden eszmének ellensége van. Szeretetet kínál, hirtet az egyik, gyűlöléssel fizet tulnan a másik. S teszik ezt egyforma fegyverekkel. Mert a Tagadás is kisajátítja azokat hamis zászlajául annak, amit takarni akar.

Kinek nem jutna eszébe erről a mi nemzeti életünk küzdelmekkel teljes útja. Igénk, melynek szinte örökkévalóságnak vehető ezer éves multja szakadatlan láncolatát tünteti föl azoknak a harcoknak, miket az őt nyomon kísérő Tagadással megvívni kényszerült. Nemzeti eszménk, melynek nyomában annyi remény és csalódás, annyi siker és sikertelenség, annyi győzelem és vereség, annyi öröm és keserű gyász fakadt. Ennek a hatalmas éltető erőnek sokszor ültük meg örvendetes karácsonyát, de — sajnos — talán ugyanannyiszor gólgotáját is.

Karácsony! A mennyi örömmel üdvözölt Téged az emberiség ébre-

désed első hajnalán, hol milliók borultak le szent áhitattal, hogy kijelölj a tévelygőknek a hit útját, mely az üdvözülés felé vezet, annyi édes reménységet gyujtottak összevéve eddig a szivekben: talán ugyanannyi rajongással és szeretettel üdvözöltünk mi is, valahányszor megjelent csillagod nemzetünk egén. Csillagod, mely a szivekbe örömet, reményt öntve, vitte, vitte ezt a hiszékeny népet oda, ahol újabb csalódás várt reá.

Mert talán egy igazságnak sincsen annyi ellensége, egy eszmének sincsen annyi tagadója, egy nemzetnek sincs annyi gyűlölöje, mint nekünk.

Ott voltak ezek annak bölcsőjénél és ott ültek diadaltort annak gólgotáján is.

Es ennyi balszerencse, ennyi csapás és gyász után, a megpróbáltatásoknak ilyen nehéz napjai mögött hogy mégis vagyunk, lélegzünk és élünk, hogy a Tagadás sötét szellemének minden áskálódása, üldözése nemzeti eszménket eddig sértetlenül hagyta, azt a Gondviselés ama munkájának kell betudnunk, mely eszménket úgy teremtette meg, hogy az örökkévaló legyen.

De ne áltassuk magunkat, ne higyjük, hogy most már ölbetett kézzel várhatunk ismét egy-két századot. A megpróbáltatások korszaka még el nem mulott. Az elmúlt év szomorú tanúságai is mutatják, hogy a Tagadás sötét szelleme, mint eszménk fényét követő árnyék, folyton és egyre nyomunkban van, egyre kísért.

Az a sötét felhő, mely nemrégén bevonta ijesztő áthatlanságával nemzetünk egét, elvonult ugyan, hogy helyet engedjen a derűnek, fénynek, de vajjon remélhető-e, hogy ez a megújulás, nemzeti eszménknek ez az újjászületése beváltja-e mindazt a

forró reménységet, vágyat, mit a nemzet hozzáfűz? Ki tudná most még megmondani, hogy az a csillag, mely új karácsonyunkat jelezte, nem fog-e már a közeljövőben lefutni az égről? Ki tudná ezt?...

Ne áltassuk magunkat. Ezer év minden tanulsága mutatja, hogy életünk talajában a béke fája csak nagyon ritkán s akkor is rövid időre volt képes kizöldelni, alig engedvén annyi árnyékot, hogy a nemzet a jövő küzdelmeihez új erőt gyűjtsön benne.

Hátha ez a korszak még amazoknál is rövidebb lesz? Hátha?...

Alig lehet magyar, akinek a lelkeben a balsejtelem föl ne merült volna. Es Hátha a mi nagy gondolatunk sugallata ez?

Készülnünk kell. Készülni kell az egész nemzetnek, mert a jövő legálább is bizonytalan.

Es ha a nagy munkából kiveszi részét a nemzet minden igaz fia, akkor nézzünk körül mi is.

Nemzetiséglakta vidékünkön, a sötét Tagadás eme nagy tengerének közepette nekünk zázszorosan több, nehezebb, de szentebb feladataink is vannak másoknál.

Jövel, jövel Karácsony! Ihlesd meg sziveinket nagy Mestered szent példájával, önts belénk hitet, erős hitet nemzetünk nagy, éltető gondolata iránt, reménységet, jövőnk biztonságát illetőleg és mindenkefelett erőt, mellyel minden eshetőség készen találjon bennünket. Es látogasd meg ellenségeinket is, ihlesd meg szívüket meleg szeretettel az igaz, a jó, a szent iránt, hogy amikor mi engesztelést, szeretetet kínálunk, amikor minden javunkat, jogunkat, szabadságunkat megosztjuk velük, ne fizesék azt gyűlölettel vissza.

Feltűnő olcsó árak!

Komplett női szövet-ruha	5 korona
„ barchet-ruha	5 „
Batizst-bluzok	2 „
Selyem-bluz ezelőtt 30, most	13 „
Kész női szövet-alj	6 „
Selyem bársony, méterje	3 „
3 darab divatos női gallér	2 „

Csak jó árúk!

Sálkendők, tiszta gyapju	5 korona
Női ingek, Schroll-sifón, kézi himzés	3 „
„ Rumburgi-sifón, ezelőtt 14, most	8 „
Batizst-vászon, ajánlható	13 „
1 vég, 38 méter, „Rumburgi”, ezelőtt 100, most	75 „
Férfi-ingek, divatos, legfinomabb, ezelőtt 5 K,	
most	3:50 „

Karácsonyi occasio!

Női szaloncipő	3:50 korona
„ legfinomabb	7 „
„ Chevreaux-cipő, téli béles	9 „
„Boák”, valódi szőrme, minden elfogadható árban.	
Szalon-szőnyegek 2 × 3, ezelőtt 80 K, most	55 korona
„ „ 3 × 4, „ 200 „ „ 120 „	

LANG M. és FIA divatáruházában Túrócszentmártonban

Uj tót lapokat indit a nemzetiségi párt központi szövetkezete „Priatel Dietok“ és „Naša Zástava“ címmel. Mindkettőnek nevelés a célja. Hogy milyen irányban, azt könnyen kitaláljuk, ha fölemlítjük, hogy az első „Katólické Noviny“-nak, a második a „Slovenský Týždenník“-nek lesz rendes havi melléklete. Megdöbbenéssel kell fogadnunk a hirt ma, amikor a nemzetiségi igazgatás máris olyan mérveket öltött és olyan eredményeket teremtett, hogy eddigi nagyságával szemben is csak a teljes erély volna képes megbirkózni. Mit kell azonban várnunk a jövőtől, ha a folyton növekvő agitációval szemben megmaradunk abban a munkakörben, mely a semlegességet, közönyösséget is alig haladja meg.

Sárosvármegye közönsége fölsimerte a veszélyt, mely a nemzetiségi igazgatásban rejlik. Már előbb elhatározta, hogy mozgalmat indit a törvényhatóságok körében abban az irányban, amint azt annak idején lapunk sürgette, t. i., hogy a kormány hazafias szellemben szerkesztett tót lapot adjon ki, még pedig ne központilag, hanem az egyes tót nyelvjáráásokban elosztva úgy, hogy minden vidéknek a saját nyelvén szerkesztett külön újsága legyen. Ezt a tervet most az eperjesi függetlenségi és 48-as párt egy külön memorandumban a kormány figyelmébe ajánlotta. Éltre való tervünk ott már meg is teremtette első gyümölcsét. A megye ugyanis *Dessevffy* István dr.-al megíratta Rákóczi élettörténetét, a kurucok és labancok harcát s azt sárosi tót fordításban most ingyen osztogatja a vármegye népe között. Ezzel Sárosvármegye olyan karácsonyi ajándékot nyújtott népének, amelyről példát vehetnének a többi vármegyék is. Ilyen eszközökkel közelebb férközünk a nép szívéhez, s bátrabban vehetők föl a harcot a pánszlávizmus ellen.

Vármegyei élet.

Törvényhatósági közgyűlés.

A vármegyei törvényhatósági bizottság meglehetősen lanya érdeklődés mellett, *Justh* Ferenc főispán elnöklése alatt a f. hó 20-án tartotta ez évben utolsó rendes közgyűlését.

Nemcsak a magyar, de a nemzetiségi bizottsági tagok helyei is üresek voltak, ugyanarra, hogy ez utóbbiak közül alig jelent meg három bizottsági tag.

Az alispáni jelentés.

Tíz óraker nyitotta meg az elnöklő főispán az ülést, melynek első tárgya az alispáni évnegyedese jelentése volt. A jelentésből kiemelendők tartjuk a következőket.

Mindenek előtt bejelenti a vármegye közönségének, hogy az október havi közgyűlésben nyert megbízatáshoz híven, a vármegye főispánja, *Réay* Simon báró országgyűlési képviselő, *Zorkóczy* Tivadar főszolgabíró és *Rakovszky* Iván tb. szolgabíróval egyetemben II. Rákóczi Ferenc fejedelem és dicső társainak a hazai földre történt elhelyezése alkalmával küldöttségileg vettek részt a Budapesten és Kassán, valamint Késmárkon lefolyt ünnepségeken.

Bejelenti továbbá, hogy a miniszterelnök meghívása folytán a vármegye főispánjával egyetemben a megye képviseletében részt vett *Andrássy* Gyula gróf volt közös külügyminiszter lovasszobrának Budapesten történt felavatási ünnepén is.

Bucszatások.

Azután így folytatja:

Ezek után színtelen sajnálattal jelentem, hogy *Pietor* Ambrus vármegyebizottsági tag elhunyt.

Pietor Ambrus közel három évtizeden keresztül volt tagja a vármegyebizottságnak s a hosszú idő alatt tárgyilagossággal és lelkiismeretes kötelességérzettel töltötte be ebbeli feladatát.

Ki, mint nemzetiségi férfiú, ha nem is értett egyet a vármegye alapvető politiká-

jával, mégis általános tiszteltetésben és rokonszenven részesült.

Elmondhatjuk róla, hogy derék ellenfél volt, de nem ellenségünk.

Ezeknél fogva indítványozom, hogy a vármegye közönségének elhunyt feletti részvéte jegyzőkönyvileg is kifejeztessék.

E helyütt bejelentendőnek tartom, *Tomka* Nándor turóczenmártoni községi jegyzőnek elhunytát is.

A nevezett községi jegyző 25 évig volt tisztviselője Turóczenmárton városának, mely idő alatt zajtalanul teljesítette állásából folyó kötelességeit és férfias nyíltsággal töltötte be a közelet feladatait.

Egyébb közigazgatási ügyek.

Ezek után áttért a szorosán vett közigazgatási ügyekre s jelenti, hogy a tisztikarban változás nem volt s hogy a közigazgatás általános menete fennakadást nem szenvedett.

Jelenti továbbá, hogy az állattenyésztés céljaira tartott apaállatok vizsgálata az 1907. évre már befejezést nyert s hogy a kedvezményes sóra vonatkozó szerződést *Fischer* Adolf és *Fia* helybeli cégről *Grosz* Samu helybeli lakos vállalkozóra ruházta át. Kéri egyben a vármegye közönségét, hogy ezen utóbbi intézkedését vegye tudomásul.

A privátgye—znői vasut.

Végül még egy fontos ügyben kívánok javaslatot tenni.

Az annak idején tervbe vett privátgye—znővonaljai vasut létesítésének kérésére ugyanis, úgy látszik, a napirendről lekerült.

Miután azonban ezen vasuti vonal vármegyénk népe különös fontossággal bírna, annál fogva indítványozom, miszerint annak kitépítése érdekében a kereskedelemügyi miniszter urhoz felterjesztést intézni méltóztatassanak.

Végül kéri a vármegye közönségét, hogy a jelentést tudomásul venni s az abban felhozottakhoz képest határozni méltóztatassanak.

T Á R C S A.

Áruló volt-e Turócvármegye 1707-ben?

— Történeti értekezés. —

— A „Felvidéki Híradó“ eredeti tárcája. —

Irta: *Bráz Béla* levéltárnok.

(Folytatás.)

A thuróci saffio kezdete.

1707. évi január hó 27-iki közgyűlés.

Besztercebányán a Csáky István főcomissarius elnöklése alatt tartott értekezletből kifolyólag Bercesényi Besztercebányáról január 8-án újra felhívja a megyét, hogy a limitációnak vesse alá magát s a vörös pénznek folyását is fogadja el. Január 14-én pedig *Hellenbach* János, a bányavárosok kincstári kezelője felkéri a megyét, hogy a gabonát s zabot küldje a kijelölt helyekre, miután már *Nógrád* és *Hont* megyék beszolgáltatják. — Megjegyezzendő, hogy a besztercebányai értekezletől visszajött követek informálták a megyét, hogy a rendkívüli terhek miatt nem gyeztek bele a deputáció végzésébe s már

általánossá kezdett lenni az ellenszenv a további hadviselés iránt.

Az általános elkedvetlenedés s elkeseredés közepette hívta egybe a főispán, báró *Réay* Ferenc, az 1707. évi téli közgyűlést január 27-ére, melyre a karok közül kevesen jelentek meg, részint a rendkívüli nagy hideg s a hófúvások folytán bekövetkezett utak járhatatlansága miatt, másrészt mert a szegény nemesség féltette kis vagyontájiának romjait s családját a kóborló katonák elől. Másrészt akik meg is jelentek, a magyar nyelven szerkesztett s felolvasott átiratokat, a hivatalnokok kivételével, nem igen értették, annál kevésbé az *Okolicsányi* *Kristóf* s *Rakovszky* *Menyhért* által szerkesztett s a fejedelemhez küldendő „Memorialist“ s az ezzel kapcsolatos s a szomszéd vármegyékhez intézett átiratot, a pártításra való felhívást.

A közgyűlés lefolyását így adja elő az illető jegyzőkönyvnek idevágó része:

A vármegye Bercesényi felhívását s *Hellenbach* átiratát illendő tisztelettel vette, melyekre nézve a következő határozatot hozta. Nehogy ezen legkisebb s legterméketlenebb vármegye a hatalmasabb s gazdagabb vármegyékkel szemben magának előnyt tulaj-

donitson — *Trencsén*, *Nyitra*, *Bars*, *Zólyom*, *Liptó* és *Árva* vármegyékét átiratilag keresse meg, mily véleményben vannak ez ügyben, azokat egyszerűen elfogadják-e, vagy annak egyszerűen megsemmisítését vagy legfeljebb könnyebbítését kérik a fejedelemnél s ezt az egész országra s így vármegyénk népe is hasznosnak s tudvónak tartják, mit különben követének a nekik adott utasításban kifejtettek s előadtak s hogy mindenek az ország törvényei s szabadsága ellen vannak, nehogy pedig hivatalnokaink a meg nem ejtendő intézkedések miatt a hűtlenség gyanujába essenek s esetleg megbüntettessenek, a kérdéses limitációt és újabb hadi kivetést kirdettesék ki, a falukban tót nyelven pedig a községi bírók értesítsék a népet, hogy az élelmi szereket a megtartatni szokott heti vásárookra szállítsák, ha nem akarják azokat elveszíteni, a meghatározott árak mellett, de nem úgy, mint most szabták meg.

Ugyanezen közgyűlésen olvastatott Bercesényi felhívó levele, hogy a megye a meghalt vagy elesett hajdúk helyébe november 1-től kezdve új katonákat állítson. A megyei határozat az, hogy a fejedelem írásban megkeresendő, hogy ezen megyét és a szegény

Felszólások

Az alispáni jelentés befejezése után **Mudrony Pál** kért szót, ki a jelentésben foglaltak teljes egészében magáévá teszi, csak arra kér választ, hogy az időközben Mártonban és Mosócon megüresedett bizottsági tagsági helyekre miért nincs kiírva a választások ideje.

Az alispán válaszában tudatja a közgyűléssel, hogy ezen megüresedett bizottsági tagsági helyek betöltése iránt, a kostyáni kerületre teendő intézkedésekkel egyetemben fog előterjesztést tenni.

Holbay Lajos bizottsági tag a kedvezményes sóárnádák ügyében tesz kérdést. Erre nézve megnyugtatta az alispán a felszólalót, hogy mihielyt a boldogemléktű Szeghyt pénzügyigazgató által felkavart helyzet tisztázódni fog, ezen ügy is kielégítő megoldást fog nyerni.

Ij. Bulyovszky Simon indítványozza, hogy a kostyáni—zsámbokrétai vasuti átjárónál építendő órház ügyében a közgyűlés írjon fel a kereskedelmi miniszterhez, mert a jelenlegi állapot folytonos aggodalmak nélkül tovább is fenn nem tartható. Az alispán hozzászólása után a közgyűlés a felírást mellett határozott.

Ujhelyi Attila főszolgabíró az iránt tesz előterjesztést, hogy a vármegye közönsége írjon át a kassa-oderbergi vasut igazgatóságának, hogy ha lehetséges, a m. kir. államvasutak Budapest—Ruttka vonalával oly személyvonati összeköttetést létesítsen, mely a vármegye központját jobban hozzáférhetővé tegye. A vármegye közönsége a tett indítványt elfogadja s az átirat elkészítésére az indítványt tevő főszolgabírót kéri fel.

Választások.

A folyó év végén ürese desbe jövő 5 közgazgatási bizottsági tagsági hely **ifj. Justh György, Cserei Emil, Saager Ferenc,** idősb **Bulyovszky Simon** és **Rosza Jánossal** töltenek be.

A megüresedett központi választmányi tagságra **Záthureczky Imre,** a megüresedett

népet inkább vigasztalni kell s hazafiasságában segíteni s segélyezni, mint ezt különben a fejedelemség intézendő memóriálistában, melyet az ónódi gyűlésre küldendő követek át fognak adni, megirtak.

Vége olvastattott Rákóczi Ferenc levele Rozsnyóról, az ország tanácsából, 1706. dec. 20-áról kelteve, hogy a hajdúk fizetésére e megyére havonként 2093 frt 80 denár esett. A megye azt határozta, hogy valamint ez ügyben, úgy a többiekre nézve is a megye fogalmazott már a fejedelemség feliratot, de azt még nem küldötte el, azonban az a már említett szomszéd vármegyékkel közölte; — nehogy tehát ezen legkisebb vármegye ezen legalázatosabb felirati megkezesés folytán a fejedelem előtt az ellenszegülés, engedetlenség vagy ellenállás gyanujába essék, azért szerkesztette a vármegyékhez az átiratot.

Miután ezen nevezetes közgyűlés az említett átiratokat felolvastatta s azokra határozatot hozott, az ülés végén olvastattott a már kézen levő s a szomszéd megyékhez küldendő átirat (1707. közgyűlési jegyzőkönyv 1815. oldalán), melyet a t. olvasóközönség különös figyelmébe ajánlok, mert ebben foglaltatik a pártlétésre való felhívás.

két állandó választmányi tagságra pedig **ifj. Justh György** és **Holbay Lajos** választattak.

Az üresedésben levő állandó bíráló választmányi tagság **Záthureczky Imre** bizottsági taggal töltenek be.

A loavató bizottságba beválasztottak: elnökké **Beniczky Bálmán,** rendes tagokká **ifj. Bulyovszky Simon, Kontsek György** és **Schultz Lajos;** pótelnökké **Folkushdy Gábor,** póttagokká **Kontsek József** és **Kossuth Gábor.**

A borellenőző bizottságnak tagjai lettek: a turócszentmárton—blatncai járásban elnök **Ujhelyi Attila,** rendes tagok **Hercz Ignác, Epstein László, Fábry József** és **Keviczky Kálmán.** A mosóc—zníói járásban elnök **Zorkóczy Tivadar,** rendes tagok **Kontsek J., Kohn Hugó, Vladár Károly, Keviczky Imre.**

Az árvaszéki elnök helyettesül **Záthureczky Imre** árvaszéki elnök, a tisztai főügyész helyettesül **dr. Strauss Mózes** ügyvéd jelöltetett ki.

További ügyek.

A kostyáni törvényhatósági bizottsági tagválasztó kerületben a megüresedett két bizottsági tag betöltése végett megjelentő választás a folyó hó 28-ára jelöltetett ki. A választás vezetésére kiküldetett elnök **Dugovich Titus,** helyettes elnök pedig **Akantisz Ödön.** A turócszentmártoni választókerületben elnök lett **dr. Lav Adolf,** helyettes elnök **Ruttkay Sándor.** A mosócói kerületben elnök lett **dr. Lencsér János,** helyettes elnök **Toperczer Vilmos.**

Kolozsvármegye közönségének a megyei önkormányzat teljességének visszaállítása tárgyában a belügyminiszterhez intézett felirata tudomásul vétetett.

Egy kis nemzetiségi vita.

Nyitra vármegye a magyar nyelvű cégfeliratok tárgyában pártolás végett megküldött átiratára kimondja a vármegye közönsége, hogy ez ügyben szintén felír a képviselőházhoz.

Mudrony Pál ellenzi a felírást, mert — ugymond — nem liberális eljárás az, hogy privátügyben az államhatalom a magánosokra befolyást gyakoroljon. Az még a legvadabb abszolutizmus idejében sem történt meg, hogy német felírású cégtáblákat oktrojáltak volna a kereskedőkre.

A javaslat mellett az alispán emelt szót, aki kimutatta, hogy ehhez a kérdéshez a liberálizmusnak semmi köze. Ha az állam terjeszkedni akar nyelvben, annak a külsőségekben is kifejezésre kell jutnia. A turócszentmártoni liberálisok agyonnyomták azt az iparost, aki nem tót cégtáblával parádézna. De ezek a liberálisok nem itélik el a német cégtáblát, csak a magyart. Az állam, mely segélyezi az ipart, joggal elvárhatja, hogy az iparosok magyar cégtáblákat használjanak.

A vármegye közönsége **Mudrony Pál** ellenindítványával szemben az állandó választmány határozatát fogadja el.

Ugocsa vármegye közönségének a bírói végrehajtási eljárás egyszerűsítése s a végrehajtók államosítása tárgyában, Heves vármegye közönségének a korsosmák vásár- és ünnepnapokon való zárvatartása tárgyában megküldött határozatait a vármegye közgyűlése pártolja s elhatározta, hogy hasonló értelemben felír az illető miniszterhez.

Pozsony város közönségének a husrágaság, Nyitra vármegye közönségének a honvédség jelenlegi egyenruhájának megváltoztatása, Udvarhely vármegye közönségének a

népoktatás ügyének és a tanítók anyagi helyzetének rendezése tárgyában hozott határozatát a közgyűlés tudomásul veszi.

Tudomásul veszi továbbá a turóc vármegyei általános tanítóegyletet, valamint a felsőturóc esperesi tanítóknak, a tanítói fizetés rendezése tárgyában beadott kérvényét és azzal az indokolással, hogy miután a jelenlegi vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanítói fizetések rendezése ügyében kötelező ígéretet tett, úgy annak sürgetése már feleslegessé vált.

A vakokat gyámolító országos egylet kérvényére elhatározta, hogy miután hasonló célú intézmény segélyezésére évi 2000 koronát áldoz, az egyletet kérését nem teljesítheti.

A vármegyei pénzeknek az 1907. évben leendő gyümölcsötözése végett 7 szavazattal 21 ellenében kimondja a közgyűlés, hogy a készpénzek $\frac{2}{3}$ részben a Turóc Hitelbanknál, $\frac{1}{3}$ részben a helybeli Iparbanknál, $\frac{1}{3}$ részben a zníói Gazdasági takarékpénztárnál, $\frac{2}{3}$ részben pedig ruttkai Takarékpénztárban lesznek elhelyezendőek.

A vármegyei körvorosok azon kérelmének, hogy a községek járulékaik az adóhivatalba fizetessenek be, tekintettel arra, hogy ezen intézkedés a községek autonóm jogkörét érintené, a közgyűlés nem teljesítheti.

Szucsány község képviselőtestületének határozata, mely **Schulz Lajossal** való békés megegyezést tartalmazza, jóváhagyott.

Károlyi S. Antal és **Vrabecz András** kavicsszállító vállalkozók kérését, hogy a megdrágult munkaerő miatt a szerződésileg kikötött kavicsárak két köbméterenként 1 koronával emeltessenek, a vármegye közönsége felsőbb jóváhagyás reményében teljesíti.

Tóth János és **Labasta János** díjnokok részére, ha ezt a háztartási alap hitelállása megengedné, 100—100 korona segély szavaztatott meg.

Ezek után tárgyalásra került a hivatalos órák eddigi rendjének megváltoztatása és kimondatott, hogy a jövő év január hó 1-től a hivatalos órák reggel 8-tól délután 2 óráig tartanak meg.

Borbély Kálmán főmérnök több bizottsági tag kérésére javasolja, hogy a megye közönsége Turócszentmárton községnek az országos távbeszélő hálózatba léendő felvétele végett írjon fel a kereskedelemügyi miniszterhez. A közgyűlés a javaslat értelmében határoz.

Ezek után a községi számadások tárgyalására került a sor, melyeket az előadó javaslatához képest a közgyűlés jóváhagy.

Boldog új évet!

Több tárgya a gyűlésnek nem lévén, elnökölő főispán az ülést a következő beszéd kíséretében zárja be: Tekintetes törvényhatósági bizottság! Miután a lefolyt közgyűlés volt az utolsó ebben az esztendőben, melyen elnökölni szerencsém volt, köszönetet mondom azért a szives támogatásért, melyben engem funkcióim közben részesíteni kegyesek voltak. Ugyanezt a támogatást kérve a jövőben is, Isten áldását kívánom a jövődjő új esztendőben, úgy a vármegye egész közönségére, mint a tisztelt bizottság minden egyes tagjára. Különösen kérem a Mindenhatót, hogy ezt a nemzetet óvja meg oly megpróbáltatásoktól, melyeken a jelen év első negyedében keresztül jázolt. Isten áldását és boldog új évet kívánva még egyszer, az ülést bezárom. (Leikes eljenzés.)

Tanügyi mizériák.

Turóc vármegye közigazgatási bizottságának folyó hó 12-én megtartott ülésén a kir. tantfelügyelő ur beszámolólván az iskolák látogatása alkalmából tapasztalt észleleteiről, a vrickói áll. népiskoláról a következő jelentését tette: „A beiskolázás nem elég rendszeres, a tanítási módszer hiányos, az előmenetel elégtelen!”

Nincs szándékom a kir. tantfelügyelő jelentését kritika tárgyává tenni, ehhez jogom nincs s erre illetékes nem is vagyok. Ellenkezőleg, tisztelettel hajlok meg férnias nyíltságra s őszinteségre előtt, amennyiben jelentése nemcsak hogy megfelel a valóságnak, hanem, mert akadt a vármegyében egy tanfőúr, ki végrehalására feltárta a nyilvánosság előtt a vrickói népiskoláról a tiszta valóságot. Igenis kijelentem, hogy a vrickói állami népiskolánál a beiskoláztatás nagyon rendetlen, ebből kifolyólag hiányos a tanítási módszer s így az előmenetel elégtelen.

Csak hogy ennek az oka nem a tantestületben keresendő, hanem a viszonyokban. Mert hát Vrickó községben olyan viszonyok uralkodnak, melyek messze vidéken alig találhatók fel.

Mindenekelőtt legyen szabad nekem egyet-mást a helyi viszonyokról szólni. Vrickó község népe földhöz ragadt szegény emberekből áll. Itt a föld olyan silány, az egész évi termés oly csekély, hogy ebből nem képes megélni, amiért a lakosság nagyrésze kénytelen más vidéken munkát keresni, hogy magát s családját fentarthassa.

A családapák egész éven át idegenben dolgoznak. Itthon az asszonyok egyedül nem képesek a mezei munkát elvégezni, tehát visszatartják a gyermekeket az iskolából! Ezeknek egy része az aprómarhákra ügyel, másik része pedig az asszonyoknak a mezei munkában segít. A hüllőket, a hasznavehetetlen gyermekeket pedig az iskolába küldik. Hogy ezek után minő a nevezett beiskolázás, erre nézve szolgálok egy kis statisztikával.

Ugyanis a múlt évben az I. osztályban 75 tanköteles volt. A II. III. osztályban 50. A IV., V., VI. 40. Ezekből az egész tavasz s nyár folyamán az első osztályba 20; a II. III. osztályba 16. a IV., V., VI. osztályban 3, 4, 5, legfeljebb 6 növendékjárt. *Hát kérdem, ilyen beiskolázás mellett hogy ne legyen hiányos a tanítási módszer s elégtelen az eredmény!?*

De tovább megyek. Minden tantestületnek kötelessége a mulasztásokat havonta kétszer kimutatni.

Ezen kötelességének a vrickói tantestület mindenkoron megfelelt. A mulasztások kimutatását pedig elküldötte a gondnokság útján a községi elöljáróságoknak s ennek kötelessége lenne a hanyag szülőknök megbüntetésére. De sem az előljáróság, sem pedig a vele rendelkező politikai hatóság nem sokat törődik a mulasztások kimutatásával. Ez évben háromszor adatott be a mulasztások kimutatása s ezideig semmiféle intézkedés nem történt. A községi elöljáróság s a politikai hatóság ezen nagyfokú indolenciája folytán hajmeresztő a mulasztók száma. *Igy pl. a tavalyi iskoláévi folyamán: 37,645 félnapos mulasztások történtek.*

Hozzájárul végül mindezen bajokhoz az itteni iskolák szeparálása. Van áll. iskola s

van *felekezeti iskola. Amaz magyar szellemet plántál a fogékony ifju lelkébe, emez a pánszocializmus melegegysége. Amít amaz épít, emez lerombol. A két iskolában hiányzik az egyöntetű tanítási módszer. Továbbá a népgyűlölettel viseltek az áll. iskola iránt, ami azért sem csodálandó, mert nemzetiség lakta vidéken vagyunk. A nép ezen gyűlöletét aképen fejezi ki, hogy az állami iskolát „Staatsschule“, „Judenschule“-nek, a felekezeti iskolát pedig: „Christliche Schule“-nek nevezi el. A nép csak kényszernek engedve küldi gyermekét az áll. iskolába.*

Összegezve most már a fentieket, egész bátran odakonkludálhatunk, hogy a vrickói áll. népiskolában csak akkor lesz rend, eredmény, siker s az iskola csak akkor leendő képes magasztos feladatának megfelelni, ha az illetékes politikai hatóság a legnagyobb energiával s a legszigorubb intézkedésekkel megszünteti a fentiekben leírt tarthatatlan állapotokat, továbbá, ha a helybeli felekezeti iskola, mely amugy sem felel meg a magyar állam intervencióinak, államosítottatik. *Míg az meg nem történik, addig rendszeres beiskolázásról, rendszeres tanítási módszerről s eredményről szó sem lehet; magyar nemzeti szellem terjesztéséről, magyarosításról pedig lehetetlenség még csak álmodni is!!!*

Turóc megyei orvosi szövetség.

Szó, ami szó, de orvosaink anyagi helyzete, akiknek kezébe az ország közegészségügye van letéve, főleg a kórorvosok helyzete annyira nyomoruságos és kritikán aluli, hogy a tényleges állapotot pirulás nélkül alig merjük feltárni.

Ha meggondoljuk, hogy ma még egy hosszú iskolázás után orvosi diplomához jutott ember, kire egy egész kör, 5—8 ezer lélek egészségügye van bízva, 800—1200 k. fizetésből kénytelen tengetni életét, egy cseppet sem csodálkoznánk azon, ha az ország közegészségügyi állapota, a kontinens tartományai közt, valahol Macedónia után következnek.

Valahányszor felszólaltak helyzetük javításáért a multban, természetesen a jól eső ígéretekkel kijutott nekik is, de érdekeik kielégítése végett tényleg a magas és legmagasabb körök semmit sem tettek. Ugy látszik azonban, hogy a jelenlegi belügyminiszter, *Andrássy Gyula* gróf komolyan foglalkozik e kérdés sürgős megoldásával s át vagyunk hatva attól a meggyőződéstől, hogy amit ő kezébe vesz, annak lelkiismeretesen végére is jár.

A most országosan megindult mozgalomhoz csatlakozott a turóc megyei orvosi szövetség is, mely a helyzet megbeszélése végett rendkívüli közgyűlést tartott.

A közgyűlés lefolyásáról a következő értesítést kaptuk:

Az országos orvosi szövetség turóc megyei fióka f. hó 16-án Turócszentmártonban dr. *Lencső János* ezidei elnök elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen részt vettek dr. *Haas Jakab*, dr. *Petríkovich János*, dr. *Bridta Arnold*, dr. *Androvich Sándor*, dr. *Jakobovics Mór*, dr. *Simko János*, dr. *Weinberger Mór*, dr. *Guttman Gyula* és dr. *Hadz Simon*. A közgyűlés célja volt előkészíteni a turóc megyei szövetség memorandumát a f. hó 20-án megtartandó orvosi kongresszushoz való előterjesztés céljából,

mert az orvosi rend helyzete olyan kiélezett, hogy egyértelmű megállapodásra okvetlenül szükség van.

A kórorvosok fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslat a belügyminiszter urnak a képviselőház november hó 27-én tartott ülésén tett nyilatkozata szerint már elkészült, anélkül azonban, hogy az érdekelteket meghívta volna, hogy a tervezetre saját észrevételeiket megtehessék.

A munkásbiztosítási törvényjavaslat már le is tárgyalattak a képviselőház egyes bizottságában, de az orvosok létevéteiket minél sértő pontok alig vették figyelembe. Elnök kéri a tagokat, hogy minél többen jelenjenek meg Budapesten az országos orvosi kongresszuson, melyre ő is eljön.

Ezek előrebocsátása után az elnök jelenti, hogy úgy báró *Révay Simon* stubnyai, mint ifj. *Justh György* a szucsányi választókerület országgyűlési képviselői ígéretet tettek arra nézve, hogy annak idején a munkásbiztosítási törvényjavaslat tárgyalásánál az orvosok érdekeit kellőképp istápolni fogják, a kórorvosok fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslat pedig minden eszközzel sürgetendik.

A turóc megyei kórorvosok memoranduma csatlakozik dr. *Androvich Sándornak* az igazgatótanács elé terjesztett javaslatához, a körök célszerűbb beosztását, ezeknek egyvel — esetleg *Ruttka székhely* — leendő szaporításának kérdését egy szűkebb körű bizottsághoz utalja megvitátás végett. A körök székhelyét illetőleg kéri, hogy a stubnyafürdői kör székhelye Felsőstubnyáról Stubnyafürdőre helyeztessék vissza.

Végül elfogadtatik dr. *Jakobovics Mór* javaslata, hogy a hivatalos orvos hivatásos teendői szigoruan választassanak el magán-teendőitől; nevezetesen a vagyonosok gyógykezelése tekintetében, úgy mint a magánorvos, szabad egyezkedés útján állapotosság meg betegeivel, amint azt a katonatorvos, tehát szintén hivatalos állásu orvos teheti, akit senkinek sem jut eszébe kényszeríteni, hogy a vagyonosokat a községgel előzetesen kötött egyezség szerint orvosolja.

A munkásbiztosítási törvény ügyében a fiókszövetség elfogadja dr. *Flesch Nándor* önvédelmi javaslatát, melynek több pontjai, hogy az eddigi orvosok megtartsák állásukat és az eddigi tiszteletdíjat, továbbá hogy egy orvosra több mint 500 tag ne jutniasson.

Az orvosi szövetség hivatalos lapja rendkívüli számai költségének fedezésére tagonként 1—1 korona szavaztatik meg. Több tárgya a közgyűlésnek nem lévén, elnök a közgyűlést bezárja.

H I R E K.

¶ Lapunk tisztelt olvasóinak és barátainak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk.

Lapunk legközelebbi száma 1907. évi január hó 1-én jubileáris kiadásban jelenik meg.

Magyar isteni tiszteletek. Karácsony másnapján félkilenc óraker a helybeli római katolikus templomban magyar isteni tisztelet fog tartatni. Ezt követőleg délelőtti 10 óraker *Sedivy László* református lelkész tart isteni tiszteletet a megyeház nagytermében.

Jóteköny adomány. Radnay Farkas dr., egyházmegyénk főpásztor, a nőegylet által a gyógyíthatatlan betegek részére építési szándékolat kórház javára *Justh* Ferencné szül. *Baththy* Mária grótnő ömlesztőségének 100 koronát küldött.

Kinevezés és kintüntetés. Ő Felsege a király *Kacsvinszky* Kálmán beszerceobányai pénzügyigazgatót, a királyi tanácsosi cím adományozása mellett, a VII. fizetési osztályba léptető elő. A kinevezés híre vármegyénkben általános örömet keltett, mert a jelenlegi pénzügyigazgató, rövid hivataloskodása után, máris kivívta a megye irányadó köreinek tiszteletét és szeretetét. Amint halljuk, beszerceobányai tisztelő, a kintüntetett pénzügyigazgató tisztelőre, a folyó hó 22-én, fényes társas-wacsorát rendeztek.

Meghívó. A F. M. K. E. központi igazgató-választmánya 1906. évi december 29-én d. u. 3 órakor Nyírárn, a vármegyeház nagytermében énekesedés ülést tart, amelyre az egyesület központi igazgató-választmányi tagjait ezuton is meghívja az elnökség.

Kinevezések. Vármegyénk főispánja a folyó hó 20-án lefolyt közgyűlés alkalmával *Boldis* Dezső végzett joghallgatót tiszteletbeli szolgabíróvá; *Záborszky* Nándor végzett joghallgatót pedig djáldjan közgazgatási gyakoronokká nevezte ki.

Póterettség vizsgák. A helybeli felsőkereskedelmi iskolában a f. hó 17-én tartott meg a póterettség vizsgálat, melyen a vallás- és közoktatásügyi miniszter részéről *Kirchner* Béla főigazgató, a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium részéről pedig *Mátray* Elemér iparfelügyelő jelent meg. A vizsgázó ifjak közül kettő sikerrel állta meg helyét egy pedig a jövő év június haváig visszautasított.

Esperesválasztás. A turóczi ág. evang. esperesi kerület *Polereczky* András neppáli felkészült választotta meg esperesé.

Egyházi zone. A ruttkai római katolikus templomban karácsony első- és másodnapján délelőtti 10 órakor ünnepléses zenés nagymiso fog tartatni, mely alkalommal *Gruber* József pasztorális miséje opusz 45 és *Kempter* pasztorális offertoriuma „agnoscat omne saeculum” op. 26. kerül előadásra.

Mulatság. A Turócmegyei Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete 1907. évi január hó 5-én, a „Dom” szálló nagytermében saját könyvtára javára táncmulatságot. rendez Kezdeté este fél 9 órakor. Belépő díj: Családjegy 5 korona, személyjegy 2 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtnak s a „Felvidéki Híradó”-ban nyugtáztak s a „Felvidéki Híradó”-ban nyugtáztak. A rendezőség ezuton is elnést kér azoktól, akik meghívót tévedésből nem kaptak, de erre igényt tartanak. Egyszersmind felkérlik mindazokat, kik a meghívottak közül kimaradtak, forduljanak levelezőlapon a rendező bizottsághoz, *Badinyi* Akos vagy *Weichertz* Zsigmond urakhoz, kik a meghívó szétküldéséről azonnal gondoskodnak.

Utóállítás. A trencsényi hadkiegészítő parancsnokság sorozó bizottsága a folyó hó 21-én tartotta meg a szokásos utóállítást Turócszentmártonban.

Korcsolyapályamegnyitás. A beállott hideg idők következtében ismét aktuálisá vált a korcsolyapálya kérdése. Ez az ügy ugylátszik, a helybeli cellulosegyár szíves figyelméből, már végleges megoldást nyert, mert a területén levő tavat, a korcsolya sport híveinek végleg átengedte. A pálya vasárnap már át is lesz adható a közönségnek. A pálya előkészítésében *Csermák* Károly, a cellulosegyár tisztviselője fáradozik kitartó buzgalommal.

Szilveszteri mulatság. A ruttkai iparos ifjuság 1906. december 31-én, Ruttkán, a Rund féle vendéglő nagytermében, világpostával és táncal egybekötött Szilveszter-estét rendez. Műsor: 1. „Megjötték a huszárok.” Idillikus vígjáték 1 felvonásban. Irtá *Lampérth* Géza. 2. Induló. Szentirmay Elmértől. Előadja a dalkar. 2. Német kuplé. *Lorenc* Károlytól. Előadja *Sztaruszka* J. 4. Törött ágról... Szívogét írta *Tóth*, zenéjét szerezte *Scherer* Ferenc. Előadja a vegyeskar. 5. Német kuplé. *Janek* L-től. Előadja *Elbert* K. 6. Nagy egyveleg. Összeállította *Scherer* F. Előadja a dalkar. 7. Német duett. *Schild* Tódomtól. Előadják *Gonsiorovszky* J. és *Elbert* Károly. 8. Estharangok. *Bedő* J. Előadja a vegyeskar. 9. Német kuplé. *Lorenc* Károlytól. Előadja *Kostya* Libor. 10. Szép virágszál. Duett *Schumantól*. Előadja *Roszer* N., *Darula* M. és *Jeszenszky* V. 11. Német kuplé. *J. Róbert*-től. Előadja *Roszer* N. 12. Magyar duett. Irtá *Róland* Róbert, zenéjét *Neuer* I. Előadja *Sztaruszka* J., *Záhorszky* N. Pont 12 órakor előkép. Kezdeté 7 és fél órakor. Személyjegy ára 1 korona. Az esetleges tiszta maradvány a ruttkai munkásdalkar zászlóalapja javára fordítatik.

Nyugtázás. A ruttkai vasuti munkások „Szereteti” dalkara által e hó 8-án a Nőegylet által építendő gyógyíthatatlan betegek kórháza javára tartott hangversenyen a következők fizettek felül: *Justh* Ferenc 20 kor.; *Justh* Kálmán 10 kor.; *Strélinger* Henrik 7 korona; *Kufler* Zsigmond 6 kor.; *Draskóczy* Árpád, *Schulz* Lajos 5—5 kor.; *Rössler* József 4 korona; *Záthureczky*, *Toperecz* Sándor 3—3 korona; *Antos* N., *Moskóczy* Ferencné, *Löwinger* Armin, *Locher* Agost, *Száva* János 2—2 korona; *Keviczky* Imre, *Borbély* Kálmán, *Algei* István, *Herz* Ignác, *Smirity* Károly, *Borbély* Eva és testvérei, *Steiner* Samu 1—1 korona. A felülfizetőknek ezuton is köszönetet mond a rendezőség.

Tűz. E hó 19-én, kedden Neepálon tűz ütött ki, mely elhamvasztott egy eszűt, mely uton sikerült már a tüzet lokalizálni.

Halálos szerencsétlenség. *Volub* János felsőstbnyai lakos, a f. hó 18-án éjjel Stubnya állomásról szülőfalujába akart utazni. Hogy-hogy sem, a sötétben oly szerencsétlenül bukkott bele a állomáspon levő fáspecébe, hogy nyakát szegte. Reggel az állomásra érkezett famunkások vették észre a szerencsétlenséget s gyorsan kiemelték *Volub*ot, de a folyamatba tett élesítési kísérletek sikertelenek voltak. A pólujárt munkást felesége és 3 gyermeke siratja.

Isgatások Luoskin. Ismeretes, hoj *Mojsy* László luoskii róm. kath. plébános luoskii és kelemenfalvi híveit a magyarok ellen izgatja, ugy hogy a püspök Mojs kénytelen volt Árvamegye legsötétebb pontjára áthelyezni. A fanatizált hívők azonban erre nemcsak, hogy templomba nem jártak, gyermekeiket pap által nem kereszteltették, de halottjaikat is egyedül temették és az oda áthelyezett plébános még az istentisztelet megtartásában is zavargatták. Folyó hó 9-én d. e. Luoskin többen az istentisztelet alatt a templom előtt tapsoltak, szaladgáltak, azokat, akik a templomba mentek, magyaroknak gunyolták, délutá pedig *Zachor* József, *Szalmát* Rezső és *Koszturik* József a templom-torony ajtaját egy vassal felfeszítették és a plébános tiltakozása ellenére erőszakkal harangoztak: majd *Simon* György, *Simon* József és *Szalkó* Ciril luoskai lakosok, *Komhal* Péter és *Komhal* János kelemenfalvi lakosokat az uton azért, hogy magyar érzelműek, és hogy most is templomba járnak, megtámadták, kutyafejű tatároknak elnevezték és agyonütéssel fenyegették. A hatóság a vizsgálatot azonnal megindította, a főbb cinkosokat letartóztatta és a kir. ügyésznek átadta.

Nyugtázás. A turócmegyei jótékony nőegylet által a tureseki tűzkárosultak gyermekeinek felruházása s a részükre József-gőzfűrészen felállítandó karácsonyi költségeire dr. *Láng* Ernőné és *Józsa* Mihályné urnok gyűjtőívén a következők adakoztak: *Bencizky* Kálmán, *Cellulosegyár* r.-t. 20—20 korona; *Keviczky* Istváné 10 kor.; *Hübner* Károly, dr. *Zányi* Kálmáné 6—6 korona; *Joób* Gyözőné, *Bindfeld* Ármán, dr. *Küntsler* Károly, *Strelinger* Henrik, *Felsőmagyarországi* közölnimóti r.-t., *Ujhelyi* Atilla, *Herkely* Kálmán, dr. *Simkó* Jánosné, *Fischer* Arminé, *Fischer* Lajos, *Gráber* Jakab, *Haas* Fanny, *Schindler* Arthur dr., dr. *Láng* Ernőné, *Borbély* Kálmán, dr. *Lax* Adolf, *Balogh* Lászlóné, *Kufler* Zs., *Lauko* Sándor 5—5 korona; dr. *Bencizky* Akos, dr. *Lex* Tivadár, *Spitzer* Albert, *Perl* Anna, dr. *Lax* Ernő, *Urusski* Aranka, *Berger* Edéné, *Kubala* Alajos, *Kohn* Henrikné, *Erdődi* Györgyné 4—4 korona; *Toperecz* Sándor, *Algey* Irma, *Strosz* J. mérnök, *Grossmann* Arminé, *Petrás* Mihály, *Gasparik* J., *Strauss* Adolf dr.-né, *Grósz* Dezsőné, *Büchler* Arminé, *Herz* Ignácné, *Csersei* Emil 3—3 korona; *Bárdos* Adámné, dr. *Strauss* Mózesné, *Steiner* Samuné, *Dávid* Ferencné, *Fenyő* Sándor, *Péché* Dezső, *Boldis* Ignác, *Granatér* Elza, *Ormai* Árpád, *Ormai* Dávid, *Ormai* Vilmos, *Lenderer* N., *Akantisz* Ödönné, *Dugovich* Titus, *Buoc* Károly, *Bulyovszky* Miklós, *Záthurecky* Imre, *Wix* Regina, *Roll* Béla, *Schwarc* Vilmos, *Chikan* Miklósné, *Spitzer* Mór, *Haas* Eveline, *Pátsch* Vilmosné, *Honéczy* Sándorné, *Öz.* *Lehotzky* Vilmosné, *Wunder* József, *Csanaky* József, *Turcer* János, *Bröder* Gyula, *Bada* Emil, *Grósz* Samuné, *Löwy* Mórné, *Singer* Fáni, *Lang* Ilona, *Lang* M. és *Fiac* cég, *Guttman* Miksa, *Löwy* Zsigmond, *Weinberger* Ignác, *Schwarcz* Kálmánne, *Ifj* *Józsa* Mihályné, *Cuprák* Mariska 2—2 korona; *Moskóczy* Ferencné, *Singer* Mór, *Mihály* János, *Krompaszky* Károly, *Jakubovics* Leó, *Strauss*

Gróf Eszterházy Géza-féle Cognac mindenütt kapható.

Főraktár STEINER SAMU-nál Turócszentmártonban.

Jozefin, Mikes és Társa cég, Thomka János, Ruttkay Sándor, Ivánka Zsigmond, dr. Oswald Károly, Révész Emil, Molnár Miksa, Demeter József, Soltész József, Schultz F. Gábor, Bulyovszky Simon 1—1 korona. Összesen: 337 korona.

Egor pasztillái gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedtségnél és elnyálkásodásnál, a gyomrot nem ronjták és kitűnő ízűek. Kaphatók minden gyógyszerertárban és drogériában. Doboza 1 korona és 2 korona. (Próbadoz 50 fillér. Főraktár Nádor-gyógyszerár, Budapest, VI., Váci-körút 17.

ISKOLAI ÜGYEK.

Locomobil- és eséplőgépkelzői tanfolyam. A kassai m. kir. állami felső ipariskolában a locomobil- és eséplőgépkelzői tanfolyam 1907. január hó 3-án kezdődik és március hó 30-ig tart. Beiratkozhatni — 10 korona beirattási díj lefizetése mellett — január hó 2-ig bármely napon d. e. 8 és 10 óra között. Rendes tanulóknak felvételnek a 18-ik életévét betöltött új kovács, lakatos, géplakatos, gépkovács és rézműves iparosok, vagy ezen szakok valamelyikében foglalkozó gyári munkások, kik magyarul írni és olvasni tudnak, jó erkölcsi bizonyítványt és ipari foglalkozásukról megfelelő okmányokat felmutatni képesek. A menziben a rendelkezésre álló hely megengedi, felvehetők más önálló iparosok, gyárosok és gazdák is, ha ugyanolyan előképzettséget igazolnak. Az előadások a hétköznapok esteli óráiban és vasárnap délelőtt mennek végbe. A tanfolyam végén a hallgatók képesítő vizsgálatot tesznek, melynek alapján a lokomobilgépek és eséplőgépek kezelésére jogérvényesen képesítetnek. Bővebb felvilágosítást ad az intézeti igazgatóság.

Dinamogépkelzői tanfolyam. A kassai m. kir. állami felső ipariskolában jövő évi január hó 15-én tanfolyam nyílik meg oly gyár- vagy géptulajdonosok, gyári hivatalnokok, művezetők, mechanikus, bádogos, lakatos és rézműves iparosok, valamint törvényesen képzett gépkelzők számára, kik az elektromos gépek és vezetékek okoszerű kezelését elsajátítani óhajtják. Beiratkozhatni — 12 korona beirattási díj lefizetése mellett — a fent jelölt napig délelőtt 8—10 óráig az igazgatóságnál. Az előadások és gyakorlati demonstrációk a hétköznapok esteli és a vasárnapok délelőtti óráiban tartatnak. A tanfolyam jövő évi március hó 15-ig tart. A tanfolyam végén a hallgatók képesítő vizsgálatot tesznek, melynek alapján dinamogépkelzői bizonyítványt nyernek. Bővebb felvilágosítás az igazgatóságnál szerezhető.

Nem kidobott pénz,

hanem határozottan gyümölcsözőtő tőke az, amit a Scott-féle Emulsio-ért kiadunk, mert a jó, erőteljes egészség mindig többet ér a vagyonnál. — A Scott-féle Emulsio a legjobb norvégiai gyógyszer-csakamájolajat tartalmazza és kizárólag csakis ezt a minőséget használják a Scott-féle Emulsio készítésére. A magában sajtóságos Scott-féle készítési eljárás 30 éven át gyűjtött tapasztalatoknak és tanulmányoknak az eredménye. Ezen szer rendkívül hatásos, mert bir és ott, ahol betegségét gyógyítani, vagy a betegség pusztító következményeit kell leküzdeni, gyors és biztos sikert ér el. A közönséges csakamájolajjal megkülönböztethetőleg sem lehet oly kedvező, biztos eredményeket elérni, mint a Scott-féle Emulsio-val.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukhalat vivő halász” védjegy. Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélhelyeg beklüldése ellenében mintával bérmentve szolgál:
Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerár”
BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 érrillif

Kapható minden gyógyszerertárban.

KÖZGAZDASÁG.

A szövetkezési elv szerepe a társadalomban és a fogyasztási szövetkezetek.

Irta: Révész Emil.

IV. közlés.

Az 1875. évi törvény korlátlan és korlátozott felelősséggel alakuló szövetkezeteknek egyaránt tért engedett. A gyakorlati élet azonban sok gyengéjét mutatta ki a törvénynek. Intézkedései egymagukban nem voltak elegendők arra, hogy a szövetkezeti eszmét megtartsák a maguk eredeti tisztaságában, nyereszkes elemek kerítik kezükbe a szövetkezeteket, nem a humanizmus, a társadalmi önségely megvalósítása a cél, hanem a hiszékeny emberek kizsákmányolása. Nem hiába mondja dr. Nagy Ferenc egyetemi tanár a gazdasági és ipari szövetkezetekről szóló 1898. évi XXIII. t.-cikkhez írt bevezetőjében: „Az 1875. évi XXXVII. t.-c. nem tudta elejét venni annak, hogy a gyengébb társadalmi osztályok, különösen a kisiparosok felségelyezésére és támogatására szolgáló ezen humanitárius irányú egyesületek a kácsi nyereszkesedési vágy kielégítésére és a hiszékeny emberek kizsákmányolására fel ne használtassanak, elég azon számos panaszra utalni, amelyek a szövetkezetek által ügött uzsora miatt emeltetiek, elég azokat a gyakori lümperek és bűnvizsgálatokat említeni, amelyek utóbbi időkben szövetkezeti igazgatók és intézők ellen indítottak, akik ravasz fondorlatoktól sem riadtak vissza, hogy az embereket a jótékonyaság áldását osztó szövetkezetek köpönyege alatt kifosszák és akik üzemeiket annál sikeresebben folytatták, mert maguk a bíróságok is kényszerítve voltak a törvény fogyatékoságánál fogva a hálójukba kerített emberek filléreinek kisajtolásánál segédkezetet nyújtani”. Az a körülmény, hogy a fogyasztási szövetkezetek száma évről-évre szaporodik, mindenesetre azt igazolja, hogy a gyakorlati élet szükségleteit elégítik ki, de másoldalról a statisztikai adatok tanulmányozása arról győz meg bennünket, hogy csak kisebb hányaduk lesz hosszabb életű.

Megfelelő tőkebefektetés, a számtalan szakszerű cikke beszerzéséhez megkivánató nagy és széleskörű szakképzettség, tökéletes megbízhatóság, buzgalom és kötelességérzet az alkalmazottak részéről: a boldogulás tényezői. Azért nem egészen megalomlatlan Lexisnek, a güttingai egyetem tanárának a fogyasztó szövetkezetekről tett kijelentése: „Nem csoda, ha az európai kontinensen a fogyasztó szövetkezetek csak ritkán hosszú élettűk, sőt a kisiparosok ezirányú egyesülései sem felelnek meg

általában a hozzájuk kötött várakozásoknak. — Még ha az üzletvezető személyéhez, becsületességéhez kétség sem fér, nem találjuk meg a legtöbb esetben a szükséges serénységet, mozgékonyaságot, minden elérhető előny buzgó kihasználása iránti komoly törekvést, amely a magánvállalkozást és így az önálló kereskedést is annyira jellemzi. A valóság legalább az, hogy igen sok szövetkezetben a tagok nincsenek megelégedve a boltjukból vásárolt árukkal és szükségleteik egy részét más üzletekből fedezik, ahol már a vásárlási szempontjából is nagyobb előnyömetlűk van”. Az utolsó 10 év alatt hazánkban megszünt fogyasztási szövetkezetek száma 100-on felül van, ami megerősíti a fenti fejtegetések igazát. Az egyik kereskedelmi és iparkamara kimutatta, hogy a kerületében levő 30 fogyasztó szövetkezet közül csak 12-nél van üzletvezető. A nagyban való bevásárlást pedig 10-nél a legkésőbb, 8-nál a tanító, 6-nál földművelő és 1-nél bányamunkás igazgatósági tag vezette, pedig ha valahol, úgy a bevásárlásnál szükséges a kereskedői szakavatottság és üzleti szellem. Azonban az is igaz, hogy a jól szervezett, életerős fogyasztási szövetkezetek elől a tisztességtelen haszonra dolgozó, lelkiismeretlen és nyereszkes vállalatoknak meg kell hátrálniuk, de ezzel együtt a becsület és a tisztesség és az üzleti erkölcs iránt megrendült hit is visszatér.

Adjuk meg a kereskedőknek az egyenlő verseny előfeltételeit, akkor igaz meggyőződésem, hogy ha valamelyik hivatás, úgy a kereskedőosztály képes és tud is a megváltozott viszonyokhoz alkalmazkodni és a fogyasztási szövetkezetek által teremtetett új gazdasági keretbe beilleszkedni. A szakismeretek hiánya miatt teljes mértékben helyeseltető tehát a fogyasztási szövetkezeteknek az a törekvése, hogy nagyban való bevásárlás gondjaitól megszabadulandó, valamely központi kötelekben egyesülnek. Így pl. nálunk az Országos Magyar Gazdasági Szövetség „Hangya” címen létesített ilyen központot, melynek kötelekéhez körülbelül 500 szövetkezet tartozik. Az inkább felekezeti érdekek szolgálatában álló keresztény szövetkezetek központjához vagy 200 szövetkezet tartozik.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadótulajdonos: Moskóczi Ferencné.

CSEKÉLY HASZON!

NAGY FORGALOM!

Karácsonyi és újévi ajándékok!

OLCSÓ ÁRAK!

NAGY VÁLASZTÉK!

Fali-, inga- és zsebórák; arany és ezüst ékszerek; valódi ezüst és kinaezüst tárgyak stb.

Mindenféle precíziós órák kezesség mellett! Kaphatók:

TESZÁK S. ÓRÁS- ÉS ÉKSZERÉSZ

üzletében Turócszentmártonban.

Legelőcsőbb kávébevásárlási forrás!

A közelgő karácsonyi ünnepekre ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat:

Hengermalmi lisztraktár!

karácsonyfadiszítésekben, KUGLER- és HELLER-féle cukorkákban stb. és legfinomabb teasüteményekben, valamint diszes ajándékdobozokban.

MIKES és TÁRSA fűszer- és csemegeüzletében
TURÓCSZENTMÁRTON

642. sz.
1906. vgrh.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel köz-híré teszi, hogy a tekintetes turócszentszántoni kir. járásbíróóság 1906. évi V. 76/1. számú végzése következtében Melfelber Zsigmond turócszentszántoni ügyvéd javára dr. Ferdinandy Béla és neje turócszentszántoni lakosok ellen 400 korona s jár. erejéig fogantatott biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 805 koronára becsült írógép és szobabutorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a turócszentszántoni kir. járásbíróóságnak V. 76/1906. számú végzése folytán 400 kor. tőkekövetelés, ennek 1905. évi december hó 2-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 121 kor. 20 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig dr. Ferdinandy Béla és nejenél Turócszentszántonban leendő eszközésére 1907. évi január hó 4-ik napjának délelőtt 10 óraja határidőtől kiülzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Turócszentszántonban, 1906. évi december hó 19-án.

Záthureozky, kir. bir. végrehajtó

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RETHY-féle pemetefü **cukorkánál**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RETHY-félét fogadjunk el!

<p>Óh jaji!</p> <p>Megfojt ez az átkozott köhögés!</p>	<p>Köhögés, rekedtség, és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak</p> <p>Egger mellpasztillái,</p> <p>az étvágyat nem rontják és kitűnő ízlek.</p> <p>Doboza 1 korona és 2 korona. — Próbadoz 50 fillér. — Fő- és szétküldési raktár: „NADOR” gyógyszerház, Budapest — VI., Váci-körut 17. —</p> <p>Kapható Turócszentszántonban Toperczer Sándor gyógyszertárában.</p>	<p>Éljen!</p> <p>EGGER mellpasztilla hamar meggyógyított!</p>
---	---	---

Teljes menyasszonyi berendezések!

Olcsó árak!	<p>SVEHLA JÁNOS</p> <p>KÁRPITOS- ÉS DISZITÓMESTER BUTOR- RAKTÁRA ÉS TEMETKEZÉSI VÁLLALATA</p> <p>TURÓCSZENTMARTON</p>	Eredeti Singer- és Dinkopf-féle varrógépek raktár!
Olcsó árak!	<p>A közeledő karácsonyi ünnepek alkalmából ajánlom a n. é. közönségnek dusan felszerelt raktáramat, u. m.: divánpárnákat, szivarasztalkákat, képeket, tükröket, olajfestményeket, fali- és álló etazsereket, kottatartókat, gyermekkoscsikat, gyermekszánókat, író- és sakkasztalokat stb. stb. — Eivállal: tekeasztalbehuzásokat, szoba- és teremdiszítékeket és a legdivatosabb kárpitosmunkákat izléses kivitelben.</p>	Eredeti Singer- és Dinkopf-féle varrógépek raktár!
	Teljes menyasszonyi berendezések!	

Butorozott szoba kiadó.

Cim a kiadóhivatalban.

Az összes csemegeárunk, déli gyümölcsök,

desszertcukorkák, teasütemények, valódi angol rum, orosz és kínai tea, francia és magyar pezsgők, eredeti tokaji aszaborok, bel- és külföldi likőrök, magyar és francia cognacok a legjobb minőségben kaphatók

Schwarz Kálmán fűszer és csemegekereskedésében

Turócszentszánton.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Kol vegyünk karácsonyi ajándékot?

Moskóczi Ferencné

könyv- és papírkereskedésben Turócszentmártonban.

Nagy választék: díszkötésű regények, ifjúsági iratok, képes könyvek, diszművek, karácsonyi levélpapírok, fénykép- és képeslap-albumok és mindenféle ajándéktárgyakban.

Lehívás: a hirdetésben részletesen kizárólag Budapest, Erzsébet-körút 41. 200 napig kizárólagos kivétel.

Requiny-féle
romai vértisztító-szörp
 pártatlan szer minden bőrbajnál, bujakórnál, vérbőségben szenvedőknek nélkülözhetetlen, vérjavító és vértisztító.
 Nagy üveg 3 kor., 3 üveg 9 kor. utánvétel köld:
REQUINY ATTILA gyógyszerész, Budapest, VII., Kili-6 Kerepesi ut 24.
 A híres RÁKÓCZI GYOMORKESERÜ egyedül készítője.
 Erdős prospektus ingyen!

KÉSMÁRKI
LENVÁZSON
DAMÁST-
 árúk csak akkor valódiak,
 VALDÓI SZEPESSEGI VÉDŐEGY. ECHT ZIPSER
 ha ezen védjeggyel vannak ellátva.

VERSEGENYSÉG, ETVÁGYTALANSÁG, IDEGENSÉG
 gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGNER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.**
 Rendkívül kellemes ízű, erősíti, tisztítja a vért.
 Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógytárakban.
 Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kalvin-tér.

TUDOBÁJOSOKNAK
 és mindeneknek, a ki köhög, rákodik, vértartó szolgálatot tesz a

Halapi-féle hársfamészörp
 Miniatűrű 8 koronáért küld
APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR
 BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 64.

PLATSCHEK VILMOS
 elismert legolcsóbb, legszolidabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
 Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

A világot bámulatba ejti a

Hammond
 írógép.
 Kizárólagos elárultók:
FARAGÓ TESTVÉREK
 Budapest, V., Arany lánc-u. 8.
 Kérjen mindenki prospektust!

BALASSA FÉLE UGORKATE
 Szappán, majfol, palánás, műszesz, ráncok ellenében az arcot a valódi angol
 csapószappannal való bekötés által.
 Egy üveg ára 3 korona.
 Homá ugorkatecsappan 1 K., puder 1-20 K.
 Pénzértél: **BALASSA KORNÉL** gyógyszerész
 déli hely: Pest, Andrássy-út 47.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
SCHULLER FERENCZ
 ujonnan berendezett előrangú éttermében
Budapest, VI., Andrássy-út 30.
 mert ott jó magyar konyha, valódi tiszta borok és pontos kiszolgálás van.

BABYMIRA-CRÉM
 legjobb szer kitéések, ótvár, ráncok, feldörzsölt és kipállott bőr gyógyítására.
 Egyedül készítő:
BRODJOVIN H. győgyez. ZÁGRÁB
 3 doboz ára bérn. 8 K 20 f., 10 doboz 5 K 80 f.
A BREZDAI MOTORGYÁR
 részvénytársaság
 benzín-gáz-, szivó-gáz-motorral és beszerelt lokomobillal szakkörökben elismert legjobbak az összes gyártmányok között.
 Vezető-képviselő: **GELLÉRT IGNÁC és Tsa**
 Budapest, VI., Teréz-körút 41.
 Prospektus ingyen.

KATZER
 részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb 1/6 millió részvénytőre.
 Budapest, Ó-utca 42, 44 (száj ház), 45, 46, és Uj-utca 43.
 Katzer szörmeáru az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE NAGY
 1000,000
VÁSÁROLJON CSÁR KISS-FÉLE
SZERENCSE-SORSJEGYET
KISS KÁROLY és TÁRSA
 BUDAPEST KOSSUTH L. U. 13.

BABYMIRA-CRÉM

BRODJOVIN H. győgyez. ZÁGRÁB
 Budapest, VI., Teréz-körút 41.

Pacific
 TOJÁS KÉSZÍTMÉNY
 tojás sárgája helyett használható a sütés és főzésnél.
NAGY MEGTÁRATÁS.
 Kapható minden főzészertárban és drogeriában — Készítő: **STROBENZT TESTVÉREK. R. I.** vegyesüzemi gyára, BUDAPEST

„Zsorna”-féle
NEPELEJTS védjeggyű férfi — nyakkendő, kintű magyar ipari **PARIS SZÁLLODA**
 Szállás: Simon Pál
 Budapest, VI., Váci-körút 25. az 100 szoba 2-30 K-ot felel. Kiszolgálással és villanyvilágítással együtt. Fürdő, elegáns kávéház, étterem, Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és helyek felé.